

IP TIPS

чекліст для представників сфер
креативу та інновацій

АВТОРСЬКЕ ПРАВО У СФЕРІ МИСТЕЦТВ ТА МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ:

окремі аспекти здійснення
майнових авторських прав

1

Як тлумачити норми нового Закону України “Про авторське право і суміжні права”, наприклад, «подання творів та/або виконань у живому виконанні»?

Ст. 1 Закону України “Про авторське право і суміжні права” дає визначення доведенню до загального відома публіки, а саме, що це поширення об’єктів авторського права та/або суміжних прав шляхом (способами) публічного виконання (крім подання творів та/або виконань у живому виконанні), публічного демонстрування, публічного показу, публічного сповіщення, інтерактивного надання доступу, ретрансляції, кабельної ретрансляції.

За текстом цього формулювання «подання творів та/або виконань у живому виконанні» виключено зі змісту цього поняття. Це означає, що виконання наживо, наприклад, виконання актором ролі на сцені театру не охоплюється цим правом, однак включається до права на публічне виконання.

Такий підхід обумовлений тим, що поняття «доведення до загального відома публіки» з’явилося в українському законодавстві внаслідок імплементації відповідних положень з директив ЄС. Зокрема, п. 23 Преамбули Директиви «Про гармонізацію окремих аспектів авторського права і суміжних прав в інформаційному суспільстві» визначила метою гармонізацію права на доведення до загального відома публіки, яке треба розуміти у широкому сенсі, який охоплює будь-яке повідомлення твору до загального відома публіки, що не присутня у місці, з якого здійснюється таке повідомлення.

Таким чином, «подання творів та/або виконань у живому виконанні» НЕ охоплюється цим поняттям.

2

Як тлумачити норми нового Закону України “Про авторське право і суміжні права”, наприклад, «подання творів та/або виконань у живому виконанні»?

За загальним правилом, використання охоронюваних авторським правом музичних творів здійснюється з дозволу правоволодільця. Залежно від способу використання такий дозвіл може бути надано безпосередньо автором чи іншим суб’єктом, який володіє правами, або через організації колективного управління. При цьому, обсяг музичного твору, який буде використано під час циркового номеру, не береться до уваги.

Тобто, законодавство не встановлює жодних критеріїв допустимості використання фрагментів творів без дозволу автора в залежності від обсягу, тому використання будь-якої частини твору може вважатись використанням об’єкту авторського права.

3

Які правові наслідки можуть бути застосовані до державної організації у разі фрагментарного використання артистом цирку музичного твору без узгодження з автором?

Регулювання вказаних питань та їх розробка (на рівні підзаконних актів) не передбачена компетенцією УКСт. 2 Закону України “Про гастрольні заходи в Україні” передбачає, що здійснення гастрольного заходу на території України із запланованим використанням об’єктів авторського права та/або суміжних прав допускається на підставі укладеного організатором гастрольного заходу договору, яким визначено умови сплати винагороди за публічне виконання відповідних об’єктів під час гастрольного заходу.

Таким чином, якщо державна організація виступає організатором гастрольного заходу, тоді зазначена норма застосовується в частині відповідальності. Тобто, саме та організація, яка є організатором гастрольного заходу буде нести відповідальність. Варто звернути також увагу, що договір, про який йдеться у наведеному вище положенні, варто укласти до початку такого гастрольного заходу.

4

Які особливості укладання договорів на купівлю-продаж (дарування) творів мистецтва із збереженням за автором його майнових і немайнових прав?

Якщо при продажі (даруванні) твору мистецтва ви хочете зберегти всі майнові та немайнові права за автором твору, у такому разі договір не буде мати ніяких особливостей, укладається звичайний договір про купівлю-продаж. Але такий договір потрібно відрізнити від договору про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності.

Відмінність полягає в тому, що за договором купівлі-продажу передається лише право власності на твір мистецтва. Це означає, що новий власник твору не матиме права використовувати твір відповідно до ст.12 Закону України “Про авторське право і суміжні права” (відтворення, розповсюдження тощо).

5

Як в рамках чинного законодавства здійснюється відтворення творів образотворчого та декоративно-ужиткового мистецтва, які знаходяться у колекціях архівів, якщо з моменту смерті автора не пройшло 70 років з науково-дослідницькою метою (ілюстративний матеріал для наукових статей, монографій, дисертацій тощо)?

Для більш детальної відповіді на це питання пропонуємо вам переглянути чеклісти, які стосуються діяльності архівів та музеїв.

Важливо врахувати, що нове законодавство про авторське право чітко визначає суб'єктів, які мають право на вільне використання об'єктів інтелектуальної власності, особливо творів образотворчого та декоративно-ужиткового мистецтва (ст. 22 Закону України “Про авторське право і суміжні права”).

У цьому разі варто враховувати, що регулювання використання цих об'єктів різняться у різних видах творів, наприклад, у дисертаціях та монографіях. У дисертаціях можна відтворювати твори образотворчого та декоративно-ужиткового мистецтва як ілюстрацію або цитату.

Однак, коли мова йде про видання тексту у формі монографії, тобто у вигляді книги, вам потрібно отримати відповідний дозвіл на таке відтворення (в межах дії майнових прав на відповідний об'єкт).

Для кожного випадку необхідно окремо аналізувати конкретні обставини, залежно від суб'єкта та типу об'єкта, який ви відтворюєте.

ЗАСТЕРЕЖЕННЯ

Проект має на меті роз'яснення питань, що виникають у представників сфери креативних індустрій у їх повсякденній професійній діяльності.

Чекліст містить відповіді з посиланням на чинне законодавство. При виникненні конфліктів щодо конкретних спірних ситуацій цей чекліст не може бути застосований для вирішення спору.

Представлений чекліст **НЕ є офіційним роз'ясненням УКРНОІВІ** щодо застосування окремих норм чинного законодавства з питань у сфері інтелектуальної власності та **НЕ рекомендований для використання у експертних дослідженнях.**

Для додаткової оцінки всіх ризиків та факторів, що впливають на вирішення спірної ситуації, рекомендуємо звернутися за додатковими роз'ясненнями з урахуванням всіх обставин конкретної ситуації до фахівців в сфері інтелектуальної власності.

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ПРОЕКТ:

Серія: 5 актуальних питань та відповідей для представників сфери креативу та інновацій: чекліст, поради з питань інтелектуальної власності.

Про що: про охорону авторських та суміжних прав у сфері мистецтв та мистецької освіти.

Для кого: для працівників у сфері мистецтв та мистецької освіти.

Мета: підвищення рівня обізнаності щодо застосування норм законодавства про авторське право і суміжні права у сфері мистецтв та мистецької освіти.

Чекліст підготовлений командою

Департаменту “Академія інтелектуальної власності” УКРНОІВІ.

Представлена інформація наведена з урахуванням положень законодавства станом на 21.09.2023 року.

© УКРНОІВІ, 2023

© ⓘ Attribution 4.0 International (CC-BY-4.0)

Ліцензія © не поширюється на контент у цьому виданні, що не належить УКРНОІВІ.
Візуальні елементи: Canva Pro.